

Vychodí mimo pondelku a piatku každý deň, vpredvečer dátumu o 6. hod.

Redakcia a administrácia:
Budapešť, VIII.,
Mária ul. č. 15.

Telefon: József 12—97.

SLOVENSKÝ DENNÍK

Predplatné:
na rok . K 20.—
na pol roka K 10.—
na štvrt roka K 5.—
na mesiac . K 1 75

Do Nemecka i
Srbska ročne
24 korún. Do
ostatného cu-
dozemska i do
Ameriky ročne
32 korún. —

Ročník V. Číslo 209

BUDAPEŠŤ, v stredu, 2. decembra 1914.

Jednotlivé čísla po 6 hal.

Vojna.

Severné bojište.

Úradná zpráva. „Uh. telegr. kanc.“ oznamuje:

Úradne sa oznamuje (30. novembra):

Na severe sa včera na našej fronte nič zvláštneho neudalo.

Generálmajör Höfer v. r.

Úradná zpráva nemecká zo dňa 30. novembra:

Na východno-pruskej hranici značným ruským silám nezdarilo sa prepadnutie nemeckých opevnení východne od Darkehmen a Rusi utrpeli ťažké ztráty. Zbytok útočníkov, niekoľko ofícierov a 600 mužov, sme zajali.

Južne od Visly mali včera spomenuté naše protinápady značné úspechy. Osemnásť diel a 4500 zajatcov sú našou korisťou.

V južnom Poľsku nestalo sa nič zvláštneho.

Hlavné vodcovstvo.

Berlín, 30. novembra. Nemecký cisár v noci zo soboty na nedeľu cestoval zo západného bojišťa cez Berlín na bojište východné. Vo všetkých politických kruhoch cestu túto považujú za príznak veľkého nemeckého víťazstva na Východe.

Kodaň, 30. novembra. Z Petrogradu oznamujú: Komuniké ruského generálneho štábu varuje pred prehnanými zprávkami o ruských víťazstvách medzi Vislou a Vartou. Zprávy tieto pochádzajú všetky zo súkromných prameňov. Všetky chýry nie z úradného prameňa treba brať s opatrnosťou. Nemecký postup na ľavom brehu Visly sa síce nezdaril, ale boj dokončený ešte není a konečný výsledok treba ešte len vyčakať.

Prešov, 29. nov. Štefan Szinnyey-Merse, hlavný župan šarišskej stolice, cestou stoličného úradného časopisu uvedomil obecenstvo o položení na bojišti. Hlavný župan na základe jemu došlých zprávk a telegrafického, od ministrapredseda grófa Štefana Tiszu došlého uvedomenia sdeluje, že hraniciam stolice nehrozí žiadne nebezpečenstvo. Hlavný župan dnes rano na automobile odišiel do priemyslu duklanského, aby sa osobne na mieste samom informoval o položení.

Vojenský zpravodajca bernského „Bundu“ posudzuje situáciu v ruskom Poľsku takto: Keby išlo o slabšiu armádu, mohlo by sa povedať, že Rusi obkľúčení z troch strán, nachádzajú sa v situácii veľmi kritickej, zvlášť keď základ tohoto klínu odlúčil sa od opory Varšava—Ivangorod, východne od Visly a chybuje jej spojenie s územím za ňou. Ale pokiaľ ruské armády, nehľadiac k oddielom bojujúcim pri Przemysli a v Karpatoch a okrem vojska bojujúceho vo Východnom Prusku, činia asi 2 mil. mužov, bolo by povážlivé tvrdiť, že táto kompaktná massa nachádza sa v situácii kritickej. Bolo by tomu tak len vtedy, keby ztratila všetok priestor k rozvinutiu a k operatívnym pohybom. Ale tak ďaleko ešte nedošlo a pokiaľ spojenci nemohli obsadiť rozsiahlu frontu mocnejšími silami, stlačovanie nebude sa môcť uplatniť všade rovnakou mierou. Strategická prevaha je však bez odporu na strane spojencov, ktorí mimo toho ešte útočia a ani vtedy, keď nedocielia úplný úspech, môžu byť spokojní s výsledkom, ktorým by bolo úplné ochromenie ruskej ofenzívy. — Dnes už o všetom vyčítame z úradných zprávk, že je ruská ofenzíva ochromená a tak výroky Bundu majú len význam teoretický.

Stanovisko nemeckej vlády v záležitosti pokoja. Berlín, 30. nov. Ríšsky kancelár mal včera a dnes s vodcami politických strán na ríšskom sneme rozhovory o zasadnutí rady, ktorá má byť 2. decembra. Dľa „Lokal Anzeiger“ v týchto poradách sa vyslovil veľmi nádejne o situácii na západe, kde zdá sa byť vytvoreným, aby bol boj prenesený na územie nemeckej ríše a taktiež priaznive sa vyslovil o situácii na východe. Medzi takými okolnosťami vláda a poslanecko ľudu súhlasia s tým, že len taký mier možno uzavrieť, ktorý na dlhý čas garantuje pokoj a odškodní ríšu za každú obeť krvi a peňazí.

Južné bojište.

Z južného bojišťa sa úradne oznamuje 30. nov.:

Na južnom bojišti sú stále boje.

Včera po tuhom boji útokom sme dobyli húževnate bránené brdo Suvobo pri hradskej Valjevo—Cacak. Batalion 70. sa pri tom obzvlášť vyznačil. Aj pluk 16. a domobranec-ký 23. sa v posledných dňoch znovu vyznačili.

Včera zajali sme spolu 1244 mužov a ukoristili 14 strojových pušiek.

V Žici našli sme mnoho zbraní a streliva.

Viedeň, 30. nov. „Südsl. Corr.“ oznamuje zo Sofie:

Dľa „Kambany“ v posledných bojoch v Srbsku rak.-uhorské vojsko zničilo celkom druhú, štvrtú a šiestu divíziu srbskú. Celé delostrelectvo týchto divízií padlo vŕazom do rúk. Už aj najvystrednejšie rusofilské časopisy hovoria, že nezadržiteľná ofenzíva rak.-uhorskej armády znamená neodvratný pád kráľovstva. (P. L.)

„Times“ sa so Sofie dozvedá, že 15. ruský regiment na 70 lodiciach s muníciou i s proviantom došiel po Dunaji do srbského mesta Radujevaca pri Negotine.

Viedeň, 30. nov. Ako „Corr Wilhelm“ píše, generál Bojovič, komandant I. srbskej armády, bol pre svoj ústup postavený do penzie. Na jeho miesto vymenovaný bol generál Mišič, spolukomandant v hlavnom veliteľstve.

Západné bojište.

Berlín, 30. novembra. „Berl. Tgblttu“ oznamujú z Londýna:

Ako sa „Daily Mail“ udajne dozvedá, Nemci sú toho pevného presvedčenia, že začiatkom decembra budú už v Calais. Osemdesiat obrovských mažiarov bolo vraj dopravené z Essenu na severnú frontu a z Lütlichu a Dixmuidenu odišlo ta viac pionierskych regimentov. Regimenty tieto majú so sebou obrovský mostový materiál, zrejme na ten cieľ, aby ním odstránili ťažkosti povstale zaplavením územia. Zo všetkého tohoto zadržára „Daily Mail“, že útok na Calais treba čo najskorej očakávať.

Aj „Times“ dosvedčuje, že Nemci na malé dištancie upotrebujú akési nové delo. Je zostrojené na spôsob rimanských „katapultov“ a hádže celé tonny dynamitu. Delo toto dá sa ovšem upotrebiť len na malé dištancie, ale tým desnejší je jeho účinok. Udajne aj Francúzi upotrebujú v Argonnských horách akési doteraz neznáme delo. Dačo bližšieho o ňom neslýchať, ale tak sa zdá, že je to vynález na spôsob istého druhu mažiarov, ktorý hádže dve, refazou spojené gule, ktoré potom v horách stromovie s ohromnou silou porážajú.

Turecké bojište

Carhrad, 30. novembra. Hlavný štán oznamuje:

Rusi, ktorých sme 22. novembra na okolí Tutaku porazili a zatlačili na sever, stoja teraz, dostanúc posily, pri Kiličgendepi. Naše vojsko rozostavilo sa naproti nim.

Viedeň, 30. novembra. „Südsl. Corr.“ oznamuje z Carhradu: Turecké časopisy oznamujú zo Skutari: Tu bolo veľké shromáždenie albánskych mohamedánov, na ktorom prítomní boli Isa Boljetinac, Prek Bib Doda a iní predáci. Isa Boljetinac vyslovil to ako povinnosť všetkých albánskych mohamedánov, vyzvaniu kalifa zadosť urobiť a ťaahnúť do boja proti Srbsku a Čiernej Hore.

Zo snemu.

Od vypuknutia vojny znovu zahájený snem včera mal svoje prvé dôležitejšie zasadnutie, na ktorom odznely už dávno čakané deklarácie grófa Štefana Tiszu a opozičných poslancov. Bolo to tak zv. válečné zasadnutie preto, lebo na programe boli veci úzko spojené s vojnou, ako to ináč ani nemohlo byť dnes, keď celá Európa stojí vo vojenskej rovnošate a na hraniciach válčiacich štátov dunia delá. Válečný náter parlamentu posilňovali i mnohé vojenské rovnošaty tých aktívnych vojakov-poslancov, ktorí s dovolením panovníka dostali od svojich vojenských vrchností povolenie, aby mohli brať účasť na zasedaní. Zasedaniu predsedal podpredseda snemu K. Szász. Zasadnutie sa začalo o trištvrte na 11. Predseda oznámil, že od Jeho Veličenstva, od arcikniežafa Fridricha, od nemeckého snemu a od tureckého snemu prišli pozdravné odpovede. Telegram od Jeho Veličenstva znie: „Vami prednesený poklonu snemu poslancov prijímam so srdečnou vďakou. So zvláštnou spokojnosťou ma naplňuje zabezpečenie spolucitenia a obetivosti snemu v dnešných časoch, keď celý uhorský národ v chabrych bojoch dáva skvelý dôkaz svojich od predkov zdedených vlasteneckých a vojenských cností. František Jozef I.“

Filip Darvai, referent imunitného výboru podal referát snemu v záležitosti narušenia imunity z velezrady upodozrievaného horvatského delegáta Sergeja Budisavljeviča; tiež oznámil, že vyzdvihnutie imunity i sám Budisavljevič žiadal telegraficky od výboru. Snem vzal referát v známose.

Na to predostrel Elemér Simon referát v záležitosti použitia domobrany za hranicami krajiny. Prvý sa hlásil k slovu ministerský predseda gr. Štefan Tisza a povedal dlhšiu reč o vojne. Povedal, že v dnešných časoch netreba rečniť, ale pracovať a preto sa i on uspokojí len to najhlavnejšie načrtnúť niekoľkými slovami. Dnes po zkúsenostiach niekoľkých mesiacov, a potom, čo na politiku niektorých veľmocí posvietilo, nikdo nemôže pochybovať, že táto vojna bola nevyhnutne potrebná (hlučná pochvala), a síce preto, lebo niektoré mocnosti závidely hospodársku moc jedného štátu pokojného spolku, ktorý je v strede Európy, pokojamilovnosť druhého štátu spolku však posudzovaly ako slabosť. Potom hovoril o chabrosti nášho vojska a tlumočil podivenie sa hlavného veliteľa nad všetko presahujúcou chabrosťou a vojenskou cnosťou uhorských čiat. Vojna je dnes viac než kedysi, hovoril, nielen vojnou armád, ale ľudu, národov. V tomto boji sa nielen uhor-

